

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA .....

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, ~~dași conțin~~ până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an 120		
Pe un pătrar de an 60		
Un număr . . . . . 5 Lei		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei		

„Politica religioasă a României întregite“

Rezumat din conferința d-lui profesor universitar
Dr Onisifor Ghibu.

O generație fericită, poate cea mai fericită din întreg cursul vieții poporului român, este aceea care a trăit marea zi de 1 Decembrie 1918. Atunci se sigilează odată pentru totdeauna soarta poporului nostru, care vrea să trăiască de-acum întreg la un loc, constituind o unică și nedespărțită familie.

Bucuria acestei realizări este imensă. În ea se tolesc toate necazurile de veacuri ale Românilor; toate iau caracterul sărbătoresc de-acum.

Nu e mirare dar că în această atmosferă de generală însuflețire se săvârșesc și unele greșeli. Una din aceste greșeli o constituie lipsa de grijă pentru biserica ortodoxă, știute fiind jertfele ei din trecut, și deasemenea starea ei oarecum privilegiată în constituția veche a României, în care a avut caracterul de *religie de stat*.

Adunarea națională dela Alba-Iulia proclamă egala îndreptățire a tuturor cultelor în fața legilor Țării. Această hotărâre înfățișează pe ortodoksi, s'ar putea zice aconfesionali, în timp ce uniții se zoresc a fi catolici pe de-a întregul.

Ușurătatea de care învrednicește problema religioasă îndată la întâiele guvernări, ne-o des-tăinue următorul lucru: în anul 1920, sub conducerea generalului Averescu, guvernul român inițiază un concordat cu Vaticanul. Rațiunea inițierilor acestora prin nimic nu se justifică. Inmulțirea și lărgirea sferei prietenilor pentru noua noastră țară, a fost greșit scontată. Acest Vatican, în moment oportun, toate testimoniile

prieteniei noastre le întoarce împotriva noastră. Dar în cursul tratativilor guvernul pleacă dela cârmă, iar ele rămân suspendate.

Intretimp Constituanta din 1923 dă țării o nouă constituție. O constituție care neținând seama de tradiție și neavând în vedere stările mult mai complexe, comite o serie de mari greșeli și unele și mai mari nedreptăți pentru Biserica noastră ortodoxă. Unde mai înainte această biserică fusese proclamată biserica de stat, acum se gratifică doar cu un episcop, acela de „biserica dominantă”. Caracterul acesta e pur decorativ, neurmând de aci absolut nimic important și favorabil pentru biserica ortodoxă.

Greșelile pripitelor noastre legislații sunt exploatate acum împotriva noastră. Papa, căruia îi convenia de minime rolul neînsemnat, la care o seamă de legi și împrejurări au redus biserica noastră, reia, de astă dată el, inițiativa încheierii concordatului.

Asemenea concordat Ungurii nu au avut, cu tot catolicismul lor exclusiv; el se impune în țara noastră. Și pentru ce?!

Noul proiect arată schimbări simțitoare față de cel dintâi, inițiat în timpul întâiei guvernări a generalului Averescu. Acum, *biserica catolică* își mai zice și *romană și apostolică*; ceea ce însemna că ea are caracter roman și origine apostolică. Adause foarte importante și cu totul în detrimentul bisericii noastre! Greco-catolicii, uniții, nu mai sunt *biserică românească*, așa cum îi considera constituția din Martie 1923 ci simplu *biserică romană de rit grec*.

Cu toată evidenta desorientare în asemenea gingașe probleme religioase a guvernărilor noștri, unul din ei, răposatul Ion I. C. Brătianu a refuzat să-l semneze. Și, cu toată stăruința de mai târziu a gen. Averescu, ministrul său

de culte V. Goldiș declară că mai bine își taie mâna, decât să semneze un asemenea concordat.

Intervin însă anumite împrejurări, până azi nelămurite și, bolnav și dezechilibrat sufletește, V. Goldiș se duce în primăvara lui 1927 în taină la Roma. Marșruta lui era să semneze concordatul. El însă caută să mai salveze atâta cât îi stă în putință din unele dezastruoase stipulări ale concordatului, cu toată formula *ne varietur* pusă de înșaș mâna papei.

Așa, reușește în privința averilor ordurilor religioase; ce e dreptul aci el obține numai o declarație, totuș foarte prețioasă, prevăzând necesitatea intervenției Parlamentului în meritul schimbării lor. (Adevărat că pierzându-se din arhiva ministerului dosarul cu concordatul, chestiunea aceasta a rămas buclucașă.) V. Goldiș ar mai fi esoperat și alte îmbunătățiri în text, dar nu a avut sprijinul oficialității, ci dimpotrivă. Așa, rămâne după voia papei legătura liberă a credincioșilor catolici dela noi cu papa; în privința episcopilor, cei ortodoxi nu au unele favoruri pe care le au catolicii; în chipul acesta *se legitimează pentru fiii buni toate restricțiile, în timp ce pentru cei cari e îndoelnică aceasta, lași toate porțile deschise.*

Legea de organizare a bisericii noastre ortodoxe, votată și promulgată în 1925 are și ea 2 greșeli; întâi, calcă alături de constituție care admitea 2 biserici și în al doilea rând lasă a se crede, că biserica ortodoxă română este autocefală. Ea este însă numai spiritual autocefală, în realitate biserica noastră e *dominantă* de stat! Mărturisește aceasta legea cultelor, apărută mult mai târziu și care dă celorlalte culte uneori avantagii mai mari de cum are biserica ortodoxă, „dominantă“.

Și în această privință, a încheierii concordatului anterior votării legii cultelor, el apare ca ceva nefiresc și incorect. Dar acest concordat mai este și anticonstituțional, căci el, în precizarea teritorului României — asupra căruia își exercită drepturile — se zice că are vigoare asupra României dintre Tisa și Prut. Din motive diplomatice Vaticanul a omis intenționat *Basarabia*.

Iată deci ilegalitatea și neconstituționalitatea acestui concordat. Și roadele sale — ca însuș el — sunt nefavorabile. Unul din multele roade fatale este și „Acordul dela Roma“ în cauza unor averi regnicolare din Ardeal. Aceasta însă nu poate fi ratificat nici de Parlament, cum nu-l ratifică opinia publică românească.

Din el ca și din Concordat pornesc o seamă de pericole, dat fiind că nu servesc o cauză *religioasă* propriu zisă, ci printr'ânsele Ungurii, cu mare influență în Vatican, își menajează politica lor revizionistă. Deci dacă trebuie să iertăm creștinește pe cei cari din nepregătire, ușurătate sau alte motive au greșit, nu putem ierta greșelile acelora. Impotriva acestor greșeli trebuie să luptăm și vom lupta până la definitivă lor înlăturare.

Pășind pe urmele lui Hristos.

În vremuri de slăbire a credinței, când omul nu se vede decât pe sine și nu mai privește într'o lume superioară, pentruca din lumina ei să câștige adevărata smerenie și adevărata mândrie, observăm că nu mai există nici umilință nici demnitate, atât individuală cât și colectivă.

Izvorul trăirilor religioase trebuie căutat totdeauna în afară de om și de societate, în o lume transcendentă, religia fiind dată deodată cu momentul în care adevărurile religioase s'au revărsat prin revelație asupra oamenilor, fie direct fie prin creațiile lui Dumnezeu. Scopul trăirilor religioase creștine hotărâte și impuse de autoritatea superioară, trebuie căutat în o altă lume nelumească și în străduința omului de a câștiga viața de veci. Căci omul stă între doi poli necunoscuți, primind directive dela un necunoscut și lucrând în vederea realizării unui alt necunoscut. Satisfacțiile momentane pe cari le pot oferi cei doi necunoscuti pentru viața actuală, au o importanță mai mică decât aceea pe care o oferă concepția de viață creștină.

Într'adevăr o viață demnă de om, în sânul vieții umane, nu va fi asigurată decât atunci când se va înmulți numărul oamenilor cari își cuceresc demnitatea în lupta zilnică și grea cu ei înșiși și cu destinul lor și cari știu lămurit ce vor și pentruce luptă, pretinzând mai mult respect față de munca lor și cari știu cum trebuie să vorbești și să lucrezi când vrei să-ți câștigi de partea ta puterile inimei omenești. Prin unilaterală noastră tendință de solidarizare externă s'au rupt legăturile lăuntrice dintre oameni și s'au slobozit toate puterile centrifugale ale instinctelor noastre; încât în prezent ne aflăm absorbiți cu desăvârșire de problema dominației energiilor externe, uitând că Hristos este unicul organizator în stare să împace eu-l meu cu eu-l altuia și să deslege conflictele ce

se nasc neconținut între diferitele temperamente, sisteme nervoase, interese și concepții, ce amenință să preschimbe colaborarea dintre state și oameni, iarși în ură și război.

Fără Hristos cel viu, fără jertfă și rugăciune la picioarele crucii, pe care s'a crucificat Dânsul pentru păcatele noastre, nu se poate crea niciodată armonia sufletelor învrăjmășite. Căci în lumea aceasta totul e nedesăvârșit și fragil și sufletul nostru nu-și găsește odihnă până când nu evadează din imperfecțiunea și fragilitatea aceasta, năzuind către desăvârșirea și puritatea absolută. Omul de astăzi, al cărui cap este plin de idei de reformă socială, nu este oare în realitate mai mult de cât oricând un dușman vădit al oricărei împăcări? Nu este oare lipsit de toate însușirile spirituale pentru a ajunge la o înțelegere reciprocă și colaborare frățască a elementelor, tot așa de învrăjmășite? El vorbește de întreaga societate omenească, în realitate însă nu lucrează decât pentru sine și pentru ai săi. Nimeni nu consimte să se sacrifice pe el însuși pe crucea suferințelor. Adoră crucea numai câtă vreme ea nu atacă cruzimea voinței noastre și egoismul nostru exaltat. Omul de azi nu vede decât egoismul în dosul bunătății aparente. Nu vedem cât întunec se amestecă în cele mai luminoase gânduri ale noastre, câtă patimă stă în dosul energiei noastre; omul modern nu știe că poate tocmai trufia și patima terestră e ceace ne tulbură cea mai curată lumină; că ea este pricina insuccesului propovăduirii noastre. Unde mai există astăzi omul, care în rătăcirea lui grăbită vede deodată pe Domnul și-i aude strigarea lui puternică „Quo vadis?” Nicăeri.

Creștinismul nu însemnează numai simplă cunoștință ci și aplicare, întrupare și urmare practică. Nici odată nu e prea târziu să redai lui Dumnezeu tot ce ai făcut sau ai uitat să faci; nici odată nu e prea târziu să faci din viața ta o mărturisire a vecinicului și indestructibilului adevăr.

Numai Hristos creiază sufletul viu care din propria sa viață zidește, adâncește și perpetuează societatea în numele unei lumi superioare. El sfințește orice ordine curată și demnă și binecuvântă jertfa și ascultarea pusă în slujba statului, ca elemente educative și ca preludiv al mântuirii. Căci Hristos e alfa și omega, începutul și sfârșitul! El singur poate da celui însetat să bea din izvorul de apă vie; iar „biruitorul” îi va fi moștenitor și va fi vecinic viu.

Nu vă lăsați deci învinși de rău, ci învingeți răul prin bine!

Petru Toma

Episcop Nicolae Velimirovici :

Înșcolatului om care a ajuns la convingerea că „există ceva“.

Îmi scrii, că la finea finelor trebuie să existe ceva. Zici că ai cetit cartea despre stele a unui mare astronom și ți-a isbit ochii afirmarea aceluia renumit învățat: „fără Dumnezeu, nimic în lume nu se poate înțelege și explica“. De aci ai ajuns și tu la concluzia că există ceva.

Spune, fiu al țarului Lazar, există ceva — așa grăesc mulți oameni înșcolăți. Dacă tu rămâi până la sfârșitul vieții tale la cuvintele: că există ceva, întreaga viața ta va fi nimic.

Inchipluirea de o clipă că există o uriașă putere tainică în dosul acestei lumi vizibile, nu se apropie de acea credință dătătoare de viață și aducătoare de roade care luminează calea și ne arată ținta.

Zicând că există ceva nu înseamnă că ai ieșit la lumina zilei. Aceea abia înseamnă că drumetul a depășit întunerecul din miez de noapte și cu privirea largă a ochilor lui a zărit aurora răsăritului. Iar de aci până la soarele luminos din creștet mai e drum lung. Grăbește pentru că moartea să nu te ajungă în acest semi întuneric. Măcar de ai ști să spui: există Cineva. Asupra vieții tale ar rumeni aurora.

Cunoaște pe Făcătorul tău, frate drag. Aceasta e mai de căpetenie decât cunoașterea creaturilor Sale. Să nu din societatea aceloră asupra cărora se plâng apostolii zicând: *mai mult servesc lucrului decât Creatorului* (Romani 1, 25). Uite, atotîlnitul Artist stă alături de lucrurile Sale. Tu prea mult ți-ai oprit privirile asupra artisticelor lui plăsmuiri cari câțva deschid ochii dar după aceea îi orbesc. Dece nu te apropii de Creator și să-L cunoști și să I te faci cunoscut? De aceea chiar a și venit Hristos pe pământ, să-ți întindă mâna și să te conducă. Cine nu vine în apropierea Artistului în lumea aceasta, în acest minunat atelier, nu-L cunoaște, nu I se închină, nu va fi lăsat nici în cerescul său palat.

Aceasta îți scriu întorcându-mă dela o înmormântare. A murit un tânăr de treabă din Ohrid. Pe catafalc, fața îi era luminoasă, mai luminoasă decât în viață. A trăit în credință și s'a pristăvit în deplină credință. De tot tânăr, dar înțelegător. Iar tu ești deja domn înaintat în vârstă.

Pacea și îndurarea dela Dumnezeu.

Traducere din limba sârbă de:
Pr. A. Uroș-Doloveanu.

Duhul necurat.

Unii dintre gânditorii vestiți ai vremii noastre scriu de un timp încoaci fără rezervă despre apusul apropiat al culturii popoarelor de vest ale Europei oboșite.

Citind scrisul lor și privind cu atențiune profilul acestor popoare, simțim în totalitatea fibrelor ființei noastre, că pe zi ce trece, ele cârnesc tot mai mult într'o direcție, care ne inspiră îngrijorare.

De sine înțeles, că popoarele cu structura lor vie, nu pot sta pe loc, mișcările, ideile lor conducătoare de astăzi însă îndreptătesc teama, că viitorul se apropie tot mai mult de primejdia existenței lor.

În scrierile acestor adânc-cugetători se arată pe față, că viața popoarelor din Apusul Europei este cu desăvârșire otrăvită.

Duhul, care stăpânește aceste popoare, izvorit în mare parte din urmările culturii lor prea înaintate, li-a întunecat încâtva mintea, li-a răpit liniștea, făcându-le să-și târăe zilele în deplină nesiguranță.

Parecă aud, cum se ridică cu indignare din toate părțile obiecțiunea: cum se poate, ca cultura, acest ideal al popoarelor să le otrăvească ființa?

Un exemplu, luat din domeniul funcțiunii organice a corpului omenesc, este aici la loc, fiind din cale afară de instructiv.

Știm cu toții, că nutrimentul menține și întărește corpul omului, că nutrimentul îl face vânjos, rezistent și capabil de muncă. Când însă organismul omului ajunge culmea dezvoltării și începe dincolo de această culme să coboare calea inevitabilă a declinului, a continua să nutrești pe om în acelaș chip ca și până aci înseamnă a-i da peste cap pentru că omul cu cât înaintează în vârstă, devine tot mai îndreptățit, ca să nu zic condamnat să țină un regim oarecare în ale hranei și dacă cumva se lasă ademenit să păcătuiască împotriva aceluși regim, pe care îl impune însaș natura, e silit să suporte consecințele, cari de obicei îi accelerează sfârșitul.

Omul înaintat în vârstă, care nu ține regim în ale mâncării și beuturii se sinucide fără glonț și fără voie.

Exact așa suntem cu cultura înaintată a popoarelor.

Cultura este un bun, o comoară, care fortifică și ridică popoarele la înălțime. Nu se

poate însă potența la infinit, căci forțându-se, se slăbește puterea centripetală a popoarelor, slăbesc anumite legături de coeziune internă. Slăbiciunea devenind tot mai pronunțată, cu timpul rezultă dispariția acelor popoare de pe suprafața pământului.

În istorie avem prea destule cazuri, când popoare ajunse la propășire potențată, la cultură extraordinar de intensă au dispărut încât nu li-a rămas decât o urmă palidă.

Revenind iarăș la corpul omului, ținem să accentuăm, că câtă vreme corpul este tare și poate asimila aceea cu ce se nutrește, el devine tot mai puternic, când însă începe să slăbească în urma vârstei hrana exagerată nu că-l va întări, ci dimpotrivă îl va slăbi, cu alte cuvinte, va contribui, ca din rămășițele neasimilate să se producă acel duh necurat, care dupăcum atinsei mai sus, mai timpuriu sau mai târziu doboară pe om, cauzându-i sfârșirea.

Întocmai așa e și cu popoarele.

Popoarele înaintate în cultură dela o vreme slăbesc, se moleșesc, sunt cuprinse de spaimă, se tâmpesc, puterea lor de rezistență scade, se încurcă în principii, urmașii devin tot mai piper-niciți, lași și îmbuibăți.

Și dacă perseverăm a forța înaintarea și mai avansată în cultură a astorfel de popoare, vom experia că în sinea lor se produce acel duh necurat, care roade la temelie existenței lor și care a îngropat atâtea popoare glorioase din trecutul îndepărtat, a căror nume le desgropă arheologii după secole, din adâncimea pământului cotropitor.

Aceste premise fac, ca vorbind în general, să nu mai fie nevoie de o explicație mai amplă, că duhul acesta necurat s'a ivit și la popoarele de vest ale Europei noastre, surmenate de griji și necazuri și că afirmațiunea categorică a unor băbați de înaltă erudiție ai vremii de acum corespunde adevărului, că cultura supra-potențată a produs acel duh, care a otrăvit viața în om și a cărui urmare va fi, dacă și nu pentru moment, dar de sigur în viitor, scoaterea acestor popoare din șirul celor vii și pietrificarea lor pentru posteritate.

Acestea în general. În special voi reveni cu altă ocazie.

AUREL MOACA.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la **Librăria diecezană.**

Pe pământul făgăduinței . . . .

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

Plecând din capela sfântului Mormânt, ceretăm încăperile așezate în rotundă; aflăm că *capela copșilor*, este construită în spatele ei, având un perete comun cu sfântul lacaș, în a carei osie este zidită, iar în fața intrării este *capela iacobifilor sirieni*. Aici sunt scobite în stâncă într'o cavernă două gropi perpendiculare și una orizontală, pe cari tradiția le ține a fi mormintele lui Iosif din Arimateia și al lui Nicodim. Atât ornatele preoțești, cât și ritul apoi cântările copșilor și ale sirienilor, ne reamintesc povești vechi, din vremurile îndepărtate ale începutului erei creștine când cultul păgân era în toiu, iar cel creștin nu se înrădăcinase încă. Sberetele asurzitoare numai accente de evlavie nu tradează și fețele bronzate ale închinătorilor sunt mai mult o colecție a unor figuri de desperați. Mai sunt aici o sumedenie de subterane, cari servesc ca locuințe, apoi găsim o cisternă și în sală, în locul încercuit cu o obadă de marmoră albă, care este în posesiunea catolicilor, *aici s'a arătat Mântuitorul* după înviere Mariei Magdalena, care văzându-L la început îl credea a fi un grădinar.

Tradiția susține ca în capela Invierii sau a arătării, s'a arătat Fiul mamei sale, despre ce însă evanghelia nu amintește. Dintre numeroasele altare, cari sunt situate aici, este de remarcat locul de închinare, îngrădit cu zabrea de fier, unde se găsește o parte din stâlpul biciuirei, care se află în partea dreaptă a bisericeii. Stâlpul e de porfir și are o înălțime de 75 cm. De acesta a fost legat și biciuit Domnul din porunca lui Pilat. Se păstrează la catolici, cu multă grijă relievele rămase din timpurile cruciadelor, între altele sabia și pintenii lui Gottfried de Bouillon.

Plecând din rotundă, în jurul catedralei grecești dealungul culoarului care o îngrădește, este de remarcat:

Bolta Sf. Fecioare și Temnița lui Hristos, capela sf. Longin, în amintirea soldatului cu acelaș nume, care a străpuns cu sulița coasta Domnului, când era deja răstignit pe cruce. Din apă și sângele curs din rană, un strop ar fi picurat și pe ochiul orb al militarului, care numai decât și-a reprimat vederea. M'a impresionat foarte mult *capela Impărțirii hainelor*. Imi adusei aminte de cele ce le cântam odată, că atunci, când s'au împărțit hainele „*pentru cămașa mea au aruncat*

sorti“. Și lumea nerecunoscătoare, dar exploatare a aflat de bine a face târg și din acest sfânt act. Cămașa pretinsă a Mântuitorului se arată acum ca originală, în 3 muzee din Europa.

În *biserica sfintei Cruci* sau a *sf. Elena*, ajungi pe 23 trepte, pentru că este cu 5 m. sub nivelul bisericii. Are 23 m. lungime și 13 lățime. Un altar este închinat sf. Elena, iar al doilea tâlharului *Disma*. *Capela aflării sf. Cruci* este o peșteră naturală în colosul de stâncă, are 7.50 m. lungime și 5 m. înălțime. Aici s'a găsit sf. Cruce, din care se crede a fi unica și adevărata bucățică, remășiță de 1 cm² care este cuprinsă ca cea mai scumpă parte rămase noauă moștenire, din obiectele de supliciu. Se cutremură omul și astăzi și chiar la simplul auz al felului uneltelor folosite și mijloacelor aplicate pentru a combate o idee, care nu a perit, ci triumfător cucerește.

Stă aici, ca un memento, capela *Incununării cu spini*, locul ocărilor, scuipărilor și bătăilor la cari a fost condamnat Cel ce a venit în numele Domnului, pentrucă:

„S'au tremurat stăpânii lumii,

La glasul blândului profet,

Ș'un dușman au văzut în fiul

Dulgherului din Nazaret“.

Și ajungem la *Golgota*, la auzul simplu al cuvântului omul se cutremură că își imaginează un calvar, iar creștinul se cugetă la *măritele* patimi ale Mântuitorului, care a urcat *Calvarul*, a îndurat *Golgota*, pentru mântuirea omenirii, care i-a cuprins învățăturile și din cari se hrănește de douămii de ani. Vai și câte calvare n'am avut fiecare din noi a învinge în microcosmosul nostru, câte *golgote* nu ne-au apăsat sufletul și fizicul, dar dacă prin rugăciuni ne-am apropiat de El și eul sufletului a fost împăcat cu sine, împilatorul care ne-a pregătit chiar și uneltele de supliciu moral sau trupesc, a trebuit să bată în retragere, fie-i planurile mai negre ca bezna întunecului, zis potrivit pentru asasinat deorășice coloare.

Și eu cred într'o dreptate eternă, regula fizică ne spune că a seduce natura mai merge, dar a o înșela nu, iar acela care o zidit lumea, întru dreptate o conduce. „Că întru smerenia noastră și-a adus aminte de noi Domnul și ne-a mântuit pe noi de vrăjmașii nostri“ până când stăm în casa Domnului, în curțile casei Dumnezeului nostru. Și în mijlocul loviturilor, când pumnul încheștat vroia să-și facă dreptate, ne-a cercetat Domnul și plecat-am capul, în fața

Întelepciunii, pe care noi nu o putem percepe în măreția ei. Și aici și-a dat sufletul Mântuitorul, având în dreapta și stânga câte un tâlhar. Dar să nu se uite, că nu totdeauna tunetele prevestesc furtuna. Când mugește văzduhul și se înveninează seninul, mânia și rezultanta e mai oarbă. Și ca oameni, nu totdeauna ne putem feri nici noi, nici pe ce-l căutăm și ne vine în cale chiar atunci. Combatem cu toții răsunarea, dar dacă altcum reacțiunea justificată nu poate acționa, pășesc la faptă și cred că îmi ridic o peatră de pe suflet. Patima adesea predomină intelectul.

„Când cupa răbdării de lacrimi e plină,
Nebunul ce rabdă, e singur de vină“.

Cele ce le spun, durere, sunt spicuiți amare, din zile trăite și izvorite din patimă proprie. Nu ascund, — sunt om.

Să nu ne închipuim că Golgota este și acu un munte, este o stâncă, unde a fost înfiptă crucea răstignirii, acu loc de închinare, compus din mai multe capele. Prima este unde a fost așezată crucea, locul îl fixează o placă de argint. Capela este împodobită cu picturi, mozaicuri și candelor valoroase. Locul crucilor tâlharilor le arată câte un disc de marmură neagră. La o distanță de circa 20 m. este o crepătură de 15 m. lățime în stâncă, acoperită cu metal, crepătură de când s'a despiciat catapeasma bisericii. Locul unde a fost pironit pe cruce Mântuitorul, îl arată o tablă de marmoră. Aici e și altarul unde au stat cele 3 Marii, în timpul răstignirii.

Sub acestea se găsește capela lui Adam, unde se zice a fi fost îngropat străbunul omenirii. Este o înduioșitoare realizare a vedea acestea două evenimente la oaltă. Tradiția ne spune, că pe crepătură amintită, din sângele Mântuitorului a picurat un strop pe rămășițele pământesti ale străbunului și cari l'au adus din adus la viață. De aici explicația, că sub crucea Mântuitorului se zugrăvește jos pe sf. Cruce, o țeastă sângerată și două oase încrucișate. Lângă altarul lui Melchisedec, este locul unde se păstrează tezaurul de relicvii al Grecilor.

Am descris prin fuga condeiului locurile de închinare, cari se află în biserica sfântului Mormânt. Am lăsat intenționat la urmă, catedrala grecească, care reclamă și merită deosebită atenție, căci cu descrierea ei, voi mai așterne unele amănunte despre cele văzute în acest sfânt lăcaș.

(Urmează)

Pentru organul oficial uniet dela Oradea.

Am aflat cu întârziere, că „Vestitorul“, organ al eparhiei române unite de Oradea, Anul X. (1934) Nr. 19 din 1 Oct. pag. 8, scrie următoarele:

„Sămănătorii de zizanie au început iar să lucreze: Marele apologet al ortodoxiei elino-slavo-bulgare Dr Nicolae Colan dela Sibiu trimbită în lumea largă prin „Revista Teologică“ de acolo că neodihnitul „cercetător“ al ortodoxiei „schingiuite și maltratate“, ciuhandescul consilier misionar dela Arad, are gata de tipar o operă voluminoasă despre „epoca de cruntele prigoniri religioase deschisă acum o sută de ani de episcopul Samuel Vulcan dela Oradea“. Binemeritul apărător al ortodoxiei fotione și publică în acelaș No. (9—10) al Revistei Teologice un resumat-conferență (ținută în fața funcționarilor (!) județeni din Arad la 24 Mai crt. prin care insultă memoria episcopului Vulcan, la a cărui citorie s'a luminat și vajnicul atlet al ortodoxiei bizantine din Arad. Frumoasă recunoștină „ortodoxă“! Să fim pregătiți: ortodoxia dominantă pregătește un nou atac împotriva bisericii noastre. Ghiftuiți cu câte două-trei salarii din bugetul Ministerului Cultelor, consilierii ortodocși inundă țara cu broșuri și cărți defăimătoare și otrăvitoare de suflete, acum în timpul când țara ar avea mai multă nevoie de pace și liniște internă. Să stăm la pază. Atacurile le vom para!“

Răspund :

Organul Eparhiei române unite de Oradea și redactorul ei, sunt poștiți să facă loc în proximal Nr. al acelu organ, acestor șire, cu provocare la îndatoririle ce resultă din legea presei și să răspundă la următoarele întrebări:

1. Dacă episcopul S. Vulcan a avut dreptul să poarte războiul de exterminarea ortodoxiei de acum o sută de ani, pe ce se întemeiază îngrădirea, ce ni-o puneți, ca noi nici măcar să spunem, întemeiați pe dovezi istorice, a ceea ce dânsul a făcut?

2. A spune despre cineva aceea ce dânsul a făcut, înseamnă a-i insulta memoria? A retăcea faptele slabe ale cuiva, e o datorie de — grațitudine? Ce confuzie de noțiuni! Ar trebui să Vă jenezze faptele lui și nu studiul meu istoric!

3. Pe consilierii „ghiftuiți cu câte două-trei salarii din bugetul ministerului cultelor“ și inundatori de țară cu broșuri... — între cari vreți să mă așezați — dați-i cu numele, pe față: cine sunt? și în special Vă solicit să dovediți în chip onorabil: ce fel de alte salarii afară de unul, voiu fi având eu personal, sub orice titlu, deia Ministerul Cultelor sau de pri unde?

4. Că am scris și public la adresa uniției și a papistașilor „...broșuri și cărți defăimătoare...“? Vă întreb: pe care din multele mele studii le-ați combătut vr'odată, în chip obiectiv și onorabil? Nici unul și nici odată! Ci, numai ați ignorat — la Oradea ca la Gherla, la Lugoj ca la Blaj — rezultatele studiilor mele, întemeiate în mare parte de propriile Voastre isvoare și... păcate naționale! Iar acum, la urmă — așa aud — unul din episcopii uniției a dat ordin în dieceza sa: să nu se citească lucrările mele...

Ba, citiți-le și mai ales, le combateți! Dar nu Vă mai ascundeți în dosul... zeflemii care desonorează mai ales pe ceice sunt obligati a grăi adevărul.

Arad, 2. Dec. 1934.

Gh. Ciuhandu.

ȘTIRI

Hirotonire. Prea Sfințitul episcop diecezan a binevoit a hirotoni întru diacon episcopesc pe candidatul de preoție *Iova Firca*, profesor supl. la Academia noastră teologică.

Conferința d-lui prof. univ. O. Ghibu. Duminecă, în cadrele „Frăției ortodoxe române” distinsul profesor a vorbit despre „politica religioasă a României întregite”. Conferențiarul, cunoscut altfel publicului nostru, a fost salutat în numele asociației de secretarul secției eparhiale Caransebeș a F. O. R.-ului. Corul academiei teologice și al școlii normale au executat unele cântări. Rezumatul conferinței se poate vedea la începutul acestui număr.

Un nou triumf al României. În 10 Decembrie pacea Europei a avut un moment foarte critic. În această zi s'a desbatut memoriul Jugoslaviei la Liga Națiunilor. Datorită însă intervențiilor Angliei și Franței, dar mai ales datorită înțeleptului nostru diplomat N. Titulescu, pacea a fost salvată. Liga Națiunilor a adoptat o rezoluție care s'a primit atât de Jugoslavia cât și de Ungaria.

Alegere. D-l secretar al consiliului nostru eparhial Dimitrie Sgavêrdia, senator și fost președinte al Comunității de avere, a fost reales președinte al acelei comunități grănicerești. Felicitări!

Vacanța de Crăciun pentru toate școlile începe Sâmbătă în 22 Decembrie a. c. și va ține până după Sfântul Ion, adică până în 8 Ianuarie 1935.

Pentru muzeul eparhial a donat d-na văduvă preoteasă Paraschiva Bihoiu din Bozovici trei prețioase icoane. Două din ele sunt picturi pe lemn înfățișând Nașterea Domnului, iar a treia este icoana Maicii Domnului pictată pe sticlă. Icoanele sunt din capela răposatului preot Nicolae Bihoiu din Bozovici. Mulțumirile noastre sincere pentru aceste frumoase daruri!

Note Oficiale.

Nr. 6587 Sc. 1934.

Încă de acum patru ani apare în București o revistă intitulată „satul”.

În numărul său pe Iulie-August a. c., închinat în întregime problemelor muncitorești, am găsit numeroase și variate lecturi, de mare folos pentru culturalizarea credincioșilor noștri dela sate. Acest număr omagial are și un autograf al I. P. S. Patriarh Miron.

Abonamentul pentru plugari 60 Lei, pentru funcționari și orașeni 80 Lei anual. Redacția București III Prelungirea Polonă (Floreasca) 13

O recomandăm ca pe o revistă serioasă și utilă.

Caransebeș în 10 Decembrie 1934.

Episcopul diecezan:

† Vasile

Nr. 6385 B. 1934.

În conformitate cu dispozițiile Direcțiunii generale C. F. R. Nr. 147.624 R. A. din 10 Noembrie a. c., toate carnetele de indentitate servind pentru călătoria cu reducere pe C. F. R. vor fi preschimbate cu formulare noi, cu începere dela 1 Ianuarie 1935. Această operație se va executa după această dată și pe măsură ce se vor confecționa carnetele.

Și până atunci valabilitatea actualelor carnetele de indentitate se prelungește până la data de 1 Aprilie 1935 și vor fi valabile cu ultima viză de pe trimestru 1 Octombrie 1934—31 Decembrie 1934.

Ceeace se aduce la cunoștință On. Preoțimi parohiale, cu acea că în ceeace privește preschimbarea actualelor carnetele de indentitate cu formulare noi, vor urma dispozițiuni speciale.

Caransebeș, la 10 Decembrie, 1934.

Episcopul diecezan:

† Vasile.

Nr. 6604 B. 1934.

În urma repetatelor intervenții ale Prea Ven. Consistoriului mitropolitan, Consiliul de Administrație al Căilor Ferate Române, cu rezoluția Nr. 149.458 R. A. 1934, Noembrie 1934, a aprobat reducerea de 50% pe C. F. R. și pe seama preoților pensionari, văduvelor de preot și copiilor minori din cuprinsul Mitropoliei noastre.

În consecință pensionarii proveniți din clerul bisericii noastre, văduvele și orfanii lor minori pot călători pe C. F. R. pe bază de carnetele de indentitate și anume pe bază de carnetele de indentitate tip. C. F. R. cu 50% reducere care carnetele se pot obține dela Inspecția de Mișcare pe raza cărei domiciliază solicitatorul acestui favor.

Ceeace se comunică celor interesați spre știre.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial, ținută în 10 Decembrie 1934.

Episcopul diecezan:

† Vasile.

Nr. 6434 B. 1934.

Din cauza plecării unor preoți misionari dela parohiile lor ortodoxe române din America, cari s'au reîntors în patrie, mai multe parohii au devenit vacante, iar credincioșii solicită să li-se trimită păstori sufletești bine cvalificați, buni predicatori, cari să cunoască limba străină și cari să poată face față cerințelor de acolo.

Aducem la cunoștința On. Preoțimei parohiale pentru ca preoții cari ar dori să plece în America să se anunțe la consiliul eparhial, de unde vor primi informațiunile cuvenite.

Caransebeș, la 10 Decembrie 1934.

Episcopul diecezan:

† Vasile.

BIBLIOGRAFIE

„Melodii Bisericești“ este titlul unei lucrări apărute mai nou, cu aprobarea Venerabilului Consiliu eparhial de sub Nr. 4170 din 21 Sept. a. c.

Tinerul profesor Dimitrie Cusma dela Liceul nostru din Caransebeș, crescut în școala confesională și în căldura încă neadormită a fostei pedagogii din Caransebeș, fiind pătruns de însemnătatea cântării bisericești bănățene a făcut un studiu asupra cântării bisericești.

Sub titlul de mai sus a scos într'o carte frumos executată, melodiile celor 8 glasuri. Dupăcum însuș arată în prefață, melodiile sunt fixate în notațiune liniară și sunt păstrate așa cum au fost cântate de fostul profesor de tipic și cântare bisericească, nemuritorului Gheorghe Petrescu.

Lucrarea se dovedește a fi foarte practic împărțită, căci dela fiecare glas este fixată melodia unei cântări „tip“ pentru: însuș glas, stihovină și tropar, ce se cântă la: Vecernie, Utrenie și Liturgie.

La Vecernie este luată melodia dela: Doamne „strigat-am...“ și se leagă cu stihira glasului, precum și melodia stihovinei și a troparului.

La Utrenie, melodia unui antifon și a unei stihiri dela lăudăciuni.

La Liturgie melodia unei fericiri.

Intrucât pe sate se observă o tendință de alterare și respective de a se introduce figuri și elemente noi în melodiile noastre bisericești, care reduc frumusețea și farmecul mistic din cântarea noastră bisericească, colecția celor opt glasuri a d-lui profesor Dimitrie Cusma este binevenită. Melodiile fixate aci pe note sunt ferite în acest chip de orice nuanțe streine. Atât preoțimea noastră o poate consulta cu folos cât mai ales o poate recomanda învățătorilor, precum și cantorilor care doresc să învețe cântarea bisericească mai corect și într'un timp scurt.

La Librăria Diecezană

se află de vânzare

obiecte bisericești

dela cele mai renumite fabrici. —

Aducem la cunoștința Onor. cetitori, că

Calendarul Românilor

pe anul comun **1935** anul al XLVII-lea

a apărut și se află de vânzare la Librăria noastră Diecezană cu prețul de 16 Lei.

„CALENDARUL ROMÂNULUI“ este cel mai vechi și mai bine redactat calendar din părțile bănățene care și de astădată

apare cu un bogat material literar, șematismul diecezei noastre, consemnarea târgurilor din Bănat și Transilvania.

Tipografia și Librăria Diecezană, Caransebeș.